

Monumentnummer*: 523198

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 10 mei 2002
Kadaster deel/nr 82874/165

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Aalten	Aalten	Gelderland

Locatiennaam	Locatieomschrijving
IJzerlo	

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Aalten	S			428

Omschrijving**

Inleiding

Het SCHOOLGEBOUW met twee leslokalen is gelegen in het buitengebied van IJzerlo aan de zuidzijde van de Dinxperlosestraatweg en is gebouwd in 1914. Het gebouw is opgetrokken in traditionalistische bouwstijl waarbij de roedeverdeling van de ramen eigentijdse invloeden heeft. In 1880 werd in Nederland het eerste scholenbouwbesluit uitgevaardigd. Deze bepaalde onder meer dat er in het klaslokaal per leerling een oppervlakte van 0,8m² beschikbaar moest zijn en een luchtinhoud van 3,6m³. De hoogte van de lokalen moest 4,5m bedragen. Ook werden voorschriften gegeven over de grootte van de ramen en de plaatsing hiervan. Om de bestaande wantoestanden tegen te gaan waarbij teveel leerlingen in te kleine ruimten werden gepropt kwamen ook hiervoor nieuwe regels. In een leslokaal mochten niet meer dan 100 leerlingen waarbij bij meer dan 50 leerlingen de mogelijkheid moest bestaan dat het vertrek in tweeën gedeeld kon worden. Bij de bouw van de school in IJzerlo moest aan al deze voorschriften worden voldaan.

In 1901 werd in Nederland de leerplicht ingevoerd. De achterliggende gedachte bij de invoering van deze wet was de bestrijding van de armoede in het algemeen en de zorg voor de jeugd door ze via het onderwijs een onbezorgde jeugd te bezorgen. Hierdoor ontstond er een grotere behoefte aan schoolgebouwen. De situering van de school in IJzerlo is niet willekeurig daar zich in de directe omgeving een concentratie van woonhuizen bevindt.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

In 1937 zijn twee ramen in de voorgevel gewijzigd zodat de school dienst kon doen als magazijn voor de Coöperatieve Landbouwvereniging van Aalten. Het gebouw verkeert voor de rest in vrijwel ongewijzigde staat en is momenteel in gebruik als atelier.

Omschrijving

Het eenlaags SCHOOLGEBOUW is opgetrokken op een nagenoeg rechthoekige grondslag met aan achterzijde een uitbouw ter plaatse waarvan zich de toiletten bevinden. Het schilddak waarvan het achterschild iets doorloopt, is bedekt met gesmoorde opnieuw verbeterde Hollandse pannen. De nok, met op de uiteinden een piron, loopt evenwijdig aan de weg. In het voorschild bevindt zich een dakkapel onder een plat dak waarin twee gekoppelde enkelruits ramen. Het dak watert af via houten bakgoten op klossen. Aan linkerzijde van het schoolgebouw bevindt zich een vierkante aanbouw onder een schilddak. De bakstenen gevels zijn gemetseld in kruisverband en het trasraam is afgesloten door een rollaag.

De VOORGEVEL bevat zes grote vensters (drie per klaslokaal) met in elk een achtruits raam met drieruits bovenlicht (valraam). Tussen het derde en het vierde raam een gedenksteen met de tekst: "IJZERLO - 1914". De LINKER ZIJGEVEL heeft rechts een aanbouw en links een portiek bestaande uit een brede uitsparing in de gevel afgesloten door een latei op consoles. In het portiek bevindt zich een dubbele houten deur met vierruits bovenlicht en enkelruits zijlichten met enkelruits bovenlicht. Aan rechterzijde van de deur hangt een schoolbel. De aanbouw rechts heeft in de frontgevel (noordoosten) links een raam met een houten luik en rechts een houten deur. In de linker zijgevel zit een houten deur, de rechter zijgevel is blind.

De ACHTERGEVEL heeft in het midden een uitbouw onder een doorgetrokken dakschild ter plaatse waarvan zich de toiletten bevinden. De uitbouw heeft in de zuidgevel zes vensters. De linker en rechter zijgevel zijn blind. Aan weerszijden van de uitbouw bevinden zich twee zesruits valramen.

De RECHTER ZIJGEVEL heeft rechts in de gevel een portiek gevormd door een uitsparing in de gevel afgesloten door een latei op consoles. De deur is aan deze zijde verwijderd en vervangen door een rolluik die niet onder de bescherming valt.

Het INTERIEUR is grotendeels bewaard gebleven en heeft een tweedeling met aan de achterzijde een gang en aan voorzijde twee klaslokalen. De deur- en raamkozijnen zijn nog oorspronkelijk. Op de toiletdeuren staat de vermelding: "meisjes", "jongens" en "waterplaats". De gang bezit een houten plafond met kraaldelen.

Waardering

SCHOOLGEBOUW met twee leslokalen uit 1914 gelegen in het buitengebied van IJzerlo.

- Van architectuurhistorische waarde als dorpsschool met twee lokalen opgetrokken in een traditionele bouwstijl met eigentijdse invloeden in bijvoorbeeld de roedeverdeling van de ramen.

- Van stedenbouwkundige waarde vanwege de bijzondere betekenis ervan voor IJzerlo daar het object onderdeel vormt van een historisch gegroeid gebied. In de directe omgeving van de school bevindt zich een concentratie van woonhuizen.

- Van cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van culturele en sociaal-economische ontwikkelingen. De school is gebouwd na de invoering van de leerplicht met de achterliggende gedachte van bestrijding van de armoede en meer aandacht voor de jeugd door ze via het onderwijs een onbezorgde jeugd te bezorgen. In die gedachte passen schoolgebouwen die veel aandacht besteden aan licht, lucht en ruimte voor de leerlingen wat tot uiting komt in ruime, hoge lokalen met veel en grote glasoppervlakken.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Onderwijs en wetenschap

Nijverheid

Functie

Schoolgebouw

Kunstschildersatelier

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument